
Arkivsak-dok. 202032362-5
Saksbehandler Ole Harris Hanssen

Saksgang	Møtedato	Utvalgssaksnr
Hovedutvalg for næring 2019-2023	10.02.2021	15/21

Budsjett for regionale utviklingsmidler 2021

Fylkesrådmannens innstilling:

Hovedutvalg for næring vedtar flg.:

1. Budsjett for regionale utviklingsmidler 2021 med forslag til finansiering og prioriteringer slik det framgår av sakens *vedlegg 1*
2. Innovasjon Norge Trøndelag bevilges samlet kr 72,3 mill. for 2021. Hovedutvalget slutter seg til fordeling og føringer slik det framgår av forslaget til oppdragsbrev (jfr. *vedlegg 2*)
3. Siva bevilges samlet kr 22,8 mill. for 2021. Hovedutvalget slutter seg til fordeling og føringer slik det framgår av forslaget til oppdragsbrev (jfr. *vedlegg 3*)
4. Det avsettes flg. økonomiske rammer for å imøtekomme søknader fra omstillingskommuner 2021:
  - kr 1,5 mill. til Lierne
  - kr 4,5 mill. til Indre Fosen
  - kr 6,0 mill. til Åfjord/Osen
  - kr 2,0 mill. til Røyrvik
5. -Retningslinjer samt mål- og resultatstyringssystem vedtas slik det framgår av hhv. vedlegg 7 og 8.

Vedlegg:

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Forslag til budsjett for regionale utviklingsmidler 2021
2. Forslag til oppdragsbrev til Innovasjon Norge Tröndelag 2021
3. Forslag til oppdragsbrev til Siva 2021
4. Oppdragsbrev fra KMD av 17.12.2020
5. Oppdragsbrev fra LMD av 13.01.2021
6. Kort beskrivelse av de regionale innovasjonsselskapene
7. Retningslinjer for fylkeskommunens regionale utviklingsmidler
8. Kort om mål- og resultatstyring (MRS)

Andre refererte dokumenter i saken:

- Strategi for innovasjon og verdiskaping – Et verdiskapende Tröndelag (FT-sak 41/17)
- Handlingsprogram 2020-21 for strategien Et verdiskapende Tröndelag (HU-næring sak 86/19)
- Kompetansestrategi for Tröndelag (FT-sak 53/19)
- Regional strategi for klimaomstilling (FT-sak 97/20)
- Foreløpig budsjett for regionale utviklingsmidler 2021 (HU-næring sak 103/20)
- HU-sak 99/18 System for mål- og resultatstyring av regionale utviklingsmidler i Tröndelag fylkeskommune.
- HU-sak 44/18/FT-sak 86/18 Forvaltning av fylkeskommunens samlede fondsmidler til næringsutvikling samt forslag til vedtekter
- FT-sak 130/20 Økonomiplan 2021-2024 med budsjett 2021

Sammendrag:

Saken omhandler forslag til prioritering av fylkeskommunens regionale utviklingsmidler i 2021. Til grunn for forslaget ligger Strategi for innovasjon og verdiskaping i Tröndelag og tilhørende Handlingsprogram. Samlet ramme er kr 231,8 mill. Bevilgningen fra KMD er kr 106,2 mill. Øvrige midler utgjör kr 125,6 mill., herav egne fylkeskommunale midler kr 88,6 mill. I tillegg finansierer fylkeskommunen ulike næringsrettede tiltak fra eget driftsbudsjett med ca. kr 20 mill.

En stor del av de regionale utviklingsmidlene forvaltes av andre aktörer, som Innovasjon Norge Tröndelag, omstillingskommunene og fra 2020 også Siva. I budsjettforslaget for 2021 utgjör fylkeskommunens frie handlingsrom til prioriterte satsingsområder kr 51,8 mill. (22 %).

Saksframlegget inneholder beskrivelser og vurderinger på et overordnet nivå, men på enkelte områder er det foretatt en noe bredere omtale. De ulike tiltak innenfor de prioriterte satsingsområdene er ikke spesifikt nevnt, men dette er beskrevet i gjeldende *Handlingsprogram (2020-2021)*.

Bakgrunn:

Handlingsprogram 2020-2021 inneholder tiltak som konkretiserer strategien *Et verdiskapende Tröndelag*, og gir retning for en ønsket utvikling for innovasjon og verdiskaping.

Det første handlingsprogrammet var gjeldende for perioden 2018-2019, og 2021 er det siste året i handlingsprogrammet for 2020-2021. Strategien og handlingsprogrammet er ikke å forstå som bare fylkeskommunens, men som hele *regionens* strategi. Denne saken omhandler fylkeskommunens prioritering av regionale utviklingsmidler for 2021 for å bidra til å realisere regionens strategi, herunder også strategiene for FoU og Kompetanse, gjennom vedtatt handlingsprogram.

Faktiske opplysninger:

Den totale bevilgningen fra KMD over kap. 13.50 til Trøndelag fylkeskommune i 2021 (jfr. vedlegg 4) er foreslått til **kr 106,255 mill.** (2020: kr 107,3 mill.). Normalt inngår også et beløp til deltakelse i EUs Interreg A-program fordelt på fylke, men pga. forsinket godkjenning av ny programperiode vil beløpet til Trøndelag bli beregnet senere. Det totale beløpet til de 3 norske fylkene som inngår i Interreg Nordens Grønne belte er imidlertid fastsatt til kr 23 mill. og foreløpig tildelt Innlandet som sekretariatsfylke. Det forventes at Trøndelags andel av dette blir på samme nivå som tidligere (kr 8,9 mill.).

Kort fra KMDs tildelingsbrev til fylkeskommunen 2021:

Tabell 2 Mål, kap./post og løyving (i mill. kroner) for 2021 til Trøndelag fylkeskommune

Mål	Kap./post	Nemning	Løyving
1 Vekstkraftig næringsliv, verdiskaping og attraktive arbeidsmarknader i regionar og distrikt	553.61	Mobiliserande og kvalifiserande næringsutvikling	93,255
	553.65	Omstilling	9,000
	553.65	Pilot Statens hus	4,000
2 Regional utvikling over landegrensene og i nordområda	553.63	Interreg og Arktis 2030*	0
Sum			106,255

*Løyvinga omfattar dei programma fylkeskommunen har sekretariatsansvar for (sjå vedlegg 3)

Fordeling av midler 2021 til Trøndelag:

- Kap. 553 post 61 er midler som skal kanaliseres til Innovasjon Norge (IN) og Siva. Tilskuddene skal bidra til å mobilisere og utvikle et verdiskapende næringsliv i Trøndelag. Posten utgjør samlet for TRFK kr 93,255 mill. (2020: 92,4 mill.).
- Kap. 553 post 65 Omstillingsmidler utgjør kr 9 mill. for 2021. Dette er en økning på kr 3 mill. og innebærer rom for videreføring av tildeling til Indre Fosen og Åfjord (Roan) og i tillegg er det tatt høyde for fylkeskommunens innspill om et behov omstillingsinnsats i bl.a. Osen og Røyrvik.
- I samme post er det også lagt inn samlet kr 16 mill. ekstra som skal gå til *pilot Statens Hus* i 4 kommuner i 4 forskjellige fylker. Orkland kommune er en av disse og fylkeskommunen har fått tildelt kr 4 mill. som skal benyttes til tiltaket. Piloten er en ordning for å styrke samarbeidet mellom mindre enheter av statlige etater i samme bo- og arbeidsmarkedsregion.
- KMD gir et eget tilskudd som såkalt «særskilt fordeling» under betegnelsen *Distrikts- og regionalpolitisk tilskudd*. Beløpet bevilges som del av fylkeskommunens rammetilskudd og utgjør kr 9,1 mill., noe som tilsvarer samme nivå som 2020.

Andre aktuelle forhold nevnt i oppdragsbrevet:

- I hht. retningslinjene for bruken av midler til oppgavene fra Innovasjon Norge og Siva, kan ingen andre enn disse aktörene gis oppdraget med å forvalte midlene som gis over kap. 553 post 61. Fylkeskommunen kan selv ikke forvalte disse midlene
- Ordningen *Kompetansepilot*, som var ny i 2020, videreföres. Dette er en treårig søknadsbasert ordning som skal bidra til å mobilisere etterspörsel og legge til rette for et regionalt tilpasset etter- og videreutdanningstilbud. Kompetanse Norge forvalter ordningen og fylkeskommunene kan søke. TRFK har for övrig søkt om midler og fikk i oktober 2020 innvilget tilskudd til et 3-årig prosjekt for regionene Fosen, Namdal og Tröndelag Sör.
- 2021 er første året i en ny Interreg-programperiode, som varer ut 2027. De nye programmene er foreløpig ikke godkjent av Europakommisjonen og endelig fordeling på det enkelte fylke er foreløpig ikke klart. For Tröndelag gjelder dette Interreg A-programmet Sverige-Norge

Det vises til *vedlegg 4* for mer utfyllende informasjon.

Övrige finansieringskilder (i tillegg til midler fra KMD) som inngår i de regionale utviklingsmidlene:

- *Landbruks- og matdepartementet (vedlegg 5 Oppdragsbrev)*
Fylkeskommunen forvalter kr 2,2 mill. på vegne av LMD, til rekrutterings- og kompetansetiltak i landbruket (RK-midler). I tillegg kr 7,51 mill. i regionale tilretteleggingsmidler (RT-midler). RT-midlene er tidligere forvaltet av Fylkesmannen, men oppgaven ble overfört til fylkeskommunen fra 2020 Videre har fylkeskommunen fått forvaltningsansvar for tilskudd på kr 1,8 mill. fra Landbruksdirektoratet til Kystskogbruket og oppdragsgiveransvaret for Kompetansenettverk for lokalmat (Mære) på kr 3,04 mill.
- *Kunnskapsdepartementet*
Midler til regionalt forskningsfond Tröndelag (RFF). Bevilgning 2021 for Tröndelag er kr 16,57 mill.
- *Norges forskningsråd*
Bevilgning på kr 5 mill. til forvaltning av virkemiddelordningen DistriktForsk (FORREGION)
- *Egne midler* fra Tröndelag fylkeskommune.

Kort om Tröndelag fylkeskommunes egne midler til næringsutvikling:

- Består av ulike typer renter, avkastning, konsesjonskraftmidler, fondsmidler, evt. bevilgninger fra TRFKs budsjett og ubenyttede/inndratte midler fra tidligere gitte tilsagn. Dette utgjör totalt kr 88,6 mill. (inkl. 10 mill. fra tilleggsbevilgning i FT-sak 130/20) som kan benyttes i 2021.
- Midler til ordningen *Bedriftsintern opplæring* (BIO) prioriteres fra det generelle rammetilskuddet. Midlene inngår som del av rammetilskuddet etter at denne oppgaven ble overfört til fylkeskommunene fra 2020.
- Fylkeskommunen finansierer årlig flere löpende tiltak og medlemskap innenfor næringsområdet. Dette kan i hht. retningslinjene *ikke* finansieres med regionale utviklingsmidler og dekkes derfor over fylkeskommunens *eget budsjett*. For 2021 utgjör dette i underkant av kr 20 mill.

- *Konsesjonskraft-inntektene* har tidligere i sin helhet blitt tillagt de regionale utviklingsmidlene. I hht. vedtatt økonomiplan ble det overført kr 15 mill. i 2019. For resten av økonomiplanperioden er det vedtatt å redusere dette til kr 5 mill. og at det resterende skal benyttes til styrking av utdanningssektoren.
- Tröndelag fylkeskommune opprettet i 2018 et Regionalt utviklingsfond med en samlet kapital på ca. kr 85 mill. Det er vedtatt egne vedtekter for fondet, jfr. FT-sak 85/18. Det foreslås avsatt inntil kr 15 mill. (jfr. vedtektenes §4) som en styrking av regionale utviklingsmidler 2021. Fondets saldo vil etter dette være ca. kr 31 mill.
- Tröndelag fylkeskommune opprettet i 2018 *Marint utviklingsfond* med en samlet kapital på ca. kr 25 mill. Fondet er siden styrket i flere omganger gjennom overføring av midler fra det nasjonale Havbruksfondet. Det er vedtatt egne vedtekter for fondet, jfr. FT-sak 85/18. Det foreslås avsatt inntil kr 7 mill. (jfr. vedtektenes §4) som en styrking av regionale utviklingsmidler 2021. Fondets saldo vil etter dette være ca. kr 99 mill.

Stortinget besluttet i 2015 at det skulle opprettes et nasjonalt *Havbruksfond* og at 80 % av inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen skal fordeles gjennom fondet til kommuner og fylkeskommuner. Fiskeridirektoratet er ansvarlig for utbetalingene, som vil variere avhengig av gitte nye konsesjoner. I siste tildeling fikk Tröndelag fylkeskommune tildelt kr 54 mill. i oktober 2020. I henhold til vedtak i FT-sak 85/18 skal midler som mottas fra Havbruksfondet tilføres Marint utviklingsfond.

Oppsummert gir dette flg. økonomiske ramme for de regionale utviklingsmidlene:

Finansieringskilde, hovedposter	2021
KMD, programkategori 13.50	106 255 000
KMD, bruk av omstillingsmidler fra fond (Lierne)	800 000
LMD, Regionale midler til rekruttering og kompetanseheving (RK- midler)	2 200 000
LMD, Regionale tilretteleggingsmidler (RT- midler)	7 510 000
LMD, Kompetansenettverk (Mære)	3 045 000
LMD, Kystskogbruket	1 800 000
Kunnskapsdep. Reg. Forskningsfond Trøndelag (RFF)	16 574 000
Forskningsrådet (DistriktForsk, FORREGION)	5 000 000
TRFK (KMD) BIO-midler, via rammetilskuddet	4 785 000
TRFK, Marint utviklingsfond, rammebeløp	7 000 000
TRFK, Regionalt utviklingsfond, rammebeløp	15 000 000
TRFK, rammetilskudd (nytt fra 2020) samt egne utviklingsmidler	24 600 000
TRFK, styrking av regionale utviklingsmidler i hht. FT-sak 130/20	10 000 000
TRFK; Øvrige utviklingsmidler. Består av ulike typer renter, avkastning, konsesjonskraftmidler og inndratte midler fra tidl. tilsagn**	27 257 000
Sum utviklingsmidler	231 826 000

Dette gir slik fordeling på finansieringskilder:

Eksterne	143 184 000	62 %
Egne midler TRFK	88 642 000	38 %
	<u>231 826 000</u>	<u>100 %</u>

Drøftinger:

Virkemidlene skal bl.a. bidra til å omstille næringslivet til det grønne skiftet. Trøndelag har svært gode forutsetninger for dette, med komplette verdikjeder innen skog-, jord- og havbruk og dyktige kunnskapsmiljø. Men det grønne skiftet kommer ikke av seg selv. En slik omstilling krever innsats både på innovasjon, FoU og kunnskapsbasert utvikling. Fylkeskommunens regionale utviklingsmidler er et viktig verktøy for å bidra til denne satsingen.

Dagens regjering har over flere år dreid satsingen på næringsutvikling mot nasjonale ordninger og foretatt store kutt i de regionale utviklingsmidlene til fylkeskommunene. Dette er svært uheldig for det tilretteleggende arbeidet for innovasjon og verdiskaping, eksisterende næringsliv og for etablering av ny næringsvirksomhet i distriktskommunene. Det ble gjort et kraftig kutt i midlene til fylkeskommunene for 2019 og dette nivået er videreført i 2020 og 2021. Siden 2013 er de regionale

utviklingsmidlene til Tröndelag over statsbudsjettet, blitt redusert med ca. 40 %. I tillegg har midlene nasjonale bindinger som gir fylkeskommunen liten/ingen frihet til å foreta regionale tilpasninger.

Fylkesrådmannen vurderer det som helt nødvendig å prioritere bruk av egne midler for å opprettholde et nivå som gjør fylkeskommunen i stand til å ivareta sitt ansvar som regional utviklingsaktør. Det er imidlertid bekymringsfullt at det heller ikke for 2021 er funnet rom for å opprettholde tilsvarende egenfinansiering som i 2019. I 2020 ble konsesjonskraft-inntektene til bruk for næringsformål redusert fra kr 15 mill. til kr 5 mill. (jfr. økonomiplan). I tillegg ble bevilgningen på kr 20 mill. som fylkestinget vedtok å tilføre regionale utviklingsmidler i 2019 (midler mottatt fra Havbruksfondet), ikke gjentatt i 2020. Til sammen utgjorde disse to postene en reduksjon i fylkeskommunens egne utviklingsmidler på kr 30 mill.

Fylkesrådmannen er tilfreds med Fylkestingets vedtak i sak 130/20 (Økonomiplan m/budsjett 2021) om å styrke næringsområdet med kr 13 mill. for 2021. Kr 3 mill. av disse midlene er prioritert til oppfølging av *Handlingsplan for klimaomstilling* og resterende kr 10 mill. er foreslått som styrking av de regionale utviklingsmidlene i 2021. Det bør imidlertid vurderes å styrke de regionale utviklingsmidlene på mer varig basis. En nærliggende løsning for å realisere dette, kan f.eks. være å øke den årlige uttakssrammen fra midler som mottas fra Havbruksfondet (via Marint utviklingsfond). Gjeldende uttakssramme er på kr 7 mill.

Budsjettforslaget er koblet tett mot Handlingsprogrammet, som igjen er forankret i Strategi for innovasjon og verdiskaping. Det vises til disse dokumentene for forslag og begrunnelse til tiltak innenfor de enkelte *satsingsområder*. I budsjettet er det lagt vekt på at fylkeskommunen i størst mulig grad skal ha rom for å foreta nødvendige prioriteringer for å bidra til gjennomføring av tiltakene. Dette er viktig på bakgrunn av den brede prosessen med innspillmøter, der kommuner og regionene, næringsliv, innovasjonsmiljøer, utdanningsinstitusjoner og ungdom har deltatt. Den involverende prosessen har bidratt til god forankring blant aktørene, men har også skapt forventninger til fylkeskommunens rolle og gjennomføringsevne.

Som tidligere nevnt er 2021 siste år for gjeldende strategi for innovasjon og verdiskaping. Prosessen med utarbeidelse av ny strategi er igangsatt og resultatet av dette vil gi retning for ønsket utvikling i Tröndelag i fireårs-perioden 2022-2025. Dette vil også gi føringer for bruken av fylkeskommunens regionale utviklingsmidler, og budsjettet for 2022 forventes derfor å få en annen innretning enn det har hatt i innværende strategiperiode. Dette kan innebære andre satsingsområder i tråd med de utfordringer fylket nå står overfor, og f.eks. en sterkere prioritering av tiltak der fylkeskommunens utviklingsmidler anses å være helt avgjørende for å få gjennomført ønskede tiltak. Bærekraftbegrepet har kommet for fullt og EUs grønne vekststrategi (European Green Deal) vil få stor innvirkning også for Tröndelag. Samspill med øvrig virkemiddelapparat, andre finansører og aktører vil bli enda viktigere framover, i en tid der tendensen er nedgang i regionale virkemidler på bekostning av nasjonale satsinger og program.

Bevilgninger som fylkeskommunen overfører til andre forvaltere

Det er en balanse mellom hvor stor andel virkemidler fylkeskommunen skal overføre til andre aktører, og hvor stor andel fylkeskommunen bør forvalte selv. For å kunne ivareta den regionale rollen er det nødvendig at fylkeskommunen har tilstrekkelig handlingsrom og slagkraftige virkemidler på fylkesnivå som kan virke på tvers av bransjer og kommunegrenser. Dette er viktig for å støtte opp om større ressurskrevende satsinger og for å bidra ved omstillingsbehov som oppstår i deler av næringslivet. Nedenfor følger en oversikt over midler som foreslås overført til andre forvaltere.

➤ Innovasjon Norge Trøndelag (IN)

I tillegg til *Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene* fikk fylkeskommunene fra 2020 oppdragsgiveransvar for ordningene Bedriftsnettverk, Mentortjenesten for gründere og deler av etableringstilskuddet i regi av Innovasjon Norge. Det operative ansvaret for forvaltning av ordningene ligger imidlertid fortsatt hos Innovasjon Norge.

2020 har vært et helt spesielt år med økte rammer pga. Covid-19. IN Trøndelag har bevilget over 1 mrd. kr til trønderske bedrifter (inkl. gårdsbruk). Av dette har kr 512 mill. gått til foretak som er lokalisert i trønderske distriktskommuner. Av dette utgjør de regionale utviklingsmidlene kr 85 mill. Trønderske bedrifter «forsyner seg» godt også fra nasjonale rammer.

Fra rammen på landsdekkende innovasjonstilskudd har 30% gått til bedrifter i distriktene. Når det gjelder Lavrisikolånene som også er svært viktig for å utjevne konkurranseulempen i distriktene, så har over 90% av bevilgningene gått til distriktsbedrifter.

Midlene til Innovasjon Norge tildeles fylkeskommunen via statsbudsjettets kap. 553 post 61. Posten utgjør for TRFK kr 93,3 mill. (2020: 92,4 mill.) og skal kanaliseres til IN og Siva. Fylkeskommunen skal selv prioritere hvordan midlene skal fordeles mellom disse to.

Situasjonen for 2021 er at Sivas differensieringsmodell for innovasjonsselskapene har blitt revidert, noe som medfører at fylkeskommunens forpliktelse overfor Siva har økt med kr 2,7 mill. og bevilgning til Siva 2021 blir etter dette kr 22,8 mill. (se mer vedr. Siva senere i saken).

Denne økningen er det imidlertid ikke tatt høyde for i statsbudsjettet, der det kun er lagt inn en økning i det totale beløpet til IN/Siva på kr 0,9 mill. Dette innebærer at differansen på kr 1,8 mill. (2,7 mill. – 0,9 mill.) bidrar til en tilsvarende reduksjon i bevilgningen til IN. Den eneste løsningen for minimum å opprettholde bevilgningen til IN på samme nivå som i 2020, er da at TRFK bidrar med egne midler. Dette betyr at nasjonale føringer legger beslag på/binder opp regionale midler og innskrenker handlingsrommet til fylkeskommunen ytterligere. Dette er et stort paradoks sett i lys av regionreformen og i en tid der det fortsatt forventes stor etterspørsel etter økonomiske virkemidler.

Fylkesrådmannen vurderer det som uheldig å redusere bevilgningen til IN Trøndelag for 2021 og foreslår å bevilge tilsvarende beløp som i 2020 ved delvis bruk av egne midler (1,8 mill.). Det foreslås derfor å overføre **kr 72,3 mill.** til Innovasjon Norge Trøndelag for 2021. Dette fordeles med kr 62,3 mill. til ordningen *Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene*, og kr 10 mill. til de øvrige ordningene. Fordelingen baserer seg på erfaringstall og innspill fra IN Trøndelag.

Fylkesrådmannen har hatt dialog med IN Tröndelag i forkant av budsjettforslaget for 2021 og foreliggende forslag til oppdragsbrev er dröftet i fellesskap. Närmere redegjörrelse for belöp og föringer framgår av *vedlegg 2*.

➤ Siva

I likhet med det som er beskrevet foran vedr. Innovasjon Norge, så fikk fylkeskommunen fra 2020 også oppdragsgiveransvar for to ordninger som Siva er operatör for; næringshageprogrammet og inkubasjonsprogrammet.

Siva bidrar med tilskudd, kompetanse, verktöy og et nasjonalt nettverk til 40 *næringshager* over hele landet. En næringshage er et innovasjonsselskap som tilbyr bedriftene tjenester som bedriftsrådgivning, hjelp til utvikling av forretningsidéer, markedsplanlegging, nettverksbygging, internasjonalisering og andre utviklingsrelaterte oppgaver til en subsidiert kostnad. Næringshagen skal være en aktiv tilbyder og tilrettelegger av kompetanse, nettverk og infrastruktur, samt være en attraktiv møteplass og samhandlingsarena for bedriftene. En viktig oppgave for næringshagene er å koble bedriftene opp til relevante fagmiljöer, FoU-miljöer, andre innovasjonsselskaper, investeringsmiljöer, samt offentlig virkemiddelapparat. Programmet ble etablert i 2012 og varer ut 2022. I Tröndelag deltar 6 næringshager i programmet (*jfr. oversikt side 12*).

Inkubasjonsprogrammet omfattes av totalt 33 inkubatorer, og Siva bidrar med tilskudd, kompetanse, verktöy og et nasjonalt nettverk. En inkubator er et innovasjonsselskap, eller del av et innovasjonsselskap, som tilbyr gründer-bedriftene og etablert næringsliv rådgivning innenfor forretningsutvikling og kommersialisering til en subsidiert kostnad. De tilbyr også kontorplass, et faglig miljø og et nettverk der de kobles sammen med andre bedrifter, akademia, FoU-miljöer og investorer. Programmet ble etablert i 2012 og varer ut 2022. I Tröndelag deltar 3 inkubatorer i programmet (*jfr. oversikt side 12*).

Programplanene for næringshage- og inkubasjonsprogrammet ligger fast til og med 2022. Imidlertid er den differensierte tilskuddsmodellen nylig revidert og den nye gjelder fra 2021 og ut programperioden. Innovasjonsselskapene i Tröndelag kan vise til gode resultater i sitt arbeid og flere er derfor blitt flyttet lenger opp i tilskuddsmodellen. Samlet tilskudd til næringshagene har ökt fra kr 12,1 mill. til kr 13,8 mill. og inkubatorene fra kr 8 mill. til kr 9 mill. Som nevnt foran så innebærer dette en ökt bevilgning til Siva på kr 2,7 mill., uten at dette er kompensert fra statens side.

Fylkesrådmannen anbefaler at Siva tildeles nødvendige midler for å gjennomføre den nye tilskuddsmodellen fra 2021. Det innebærer at det bevilges kr 13,8 mill. til næringshageprogrammet og kr 9,0 mill. til inkubatorprogrammet, totalt **kr 22,8 mill.**

Fylkesrådmannen har hatt dialog med Siva i forkant av budsjettforslaget for 2021 og närmere redegjörrelse for belöp og föringer framgår av *vedlegg 3*.

I retningslinjene for bruken av midler over kap. 553 post 61 til oppgavene fra Innovasjon Norge og Siva, gis det anledning til at fylkeskommunene kan benytte inntil kr 100.000 til å administrere disse midlene. Fylkesrådmannen foreslår imidlertid at posten for 2021 i sin helhet disponeres til utviklingstiltak fremfor drift.

➤ Omstillingskommuner

Ved ekstraordinære utfordringer ved nedleggelse av næringsvirksomhet i en kommune kan det sökes omstillingsstatus. När en kommune får slik status, har kommunen, fylkeskommunen, Innovasjon Norge og staten et langsiktig oppfølgingsansvar og den

formelle programperioden er normalt 6 år. Slike omstillingsprosjekter har vanligvis en finansieringsmodell der staten bidrar med 50%, fylkeskommunen med 25% og kommunen med 25%. Det statlige bidraget bevilges til fylkeskommunen via Statsbudsjettet og fylkeskommunen samordner et felles finansieringsbidrag til kommunen. I Trøndelag er det p.t. kommunene Lierne (2015), Indre Fosen (2017), Åfjord (Roan)/Osen (2020) og Røyrvik (2020) som har slik status.

I tillegg er det en pågående prosess der Namsskogan kommune har som mål å søke om omstillingsstatus i løpet av 1.halvår 2021. Siden dette er nabokommunen til Røyrvik, med delvis felles arbeidsmarked og felles utfordringsbilde, har fylkeskommunen signalisert at en evt. søknad må ses i et regionalt perspektiv og at begge kommunene må være åpne for samkjøring med prosesser i andre kommuner i regionen gjennom f.eks. et felles omstillingsprogram.

For 2021 foreslås det å videreføre bevilgningene til de programmene som er i gang og i tillegg avsette midler til en evt. samkjøring av et regionalt omstillingsprogram i Øvre Namdalen dersom også Namsskogan får omstillingsstatus i 2021.

Det innebærer **kr 2,3 mill.** (kr 1,5 mill. + renter kr 0,8 mill.) til omstillingsprogrammet i Lierne og **kr 4,5 mill.** til Indre Fosen. Åfjord og Osen slår fra 2021 sammen sine program til et felles omstillingsprogram for Nord-Fosen, og den samlede bevilgningen foreslås etter dette til **kr 6,0 mill.**

Når det gjelder Røyrvik foreslås i utgangspunktet en bevilgning på **kr 2,0 mill.** (1 mill. KMD + 1 mill. TRFK). I utgangspunktet var ambisjonen at Røyrvik skulle tildeles kr 2 mill. fra KMD (via TRFK) og kr 1 mill. fra TRFK, men pga. lavere ramme til omstillingskommuner fra KMD enn omsøkt, er dette vanskelig å opprettholde.

Fylkesrådmannen ser imidlertid muligheter for å øke beløpene dersom Røyrvik og Namsskogan samarbeider om et felles omstillingsprogram. Dette innebærer at utgangspunktet med kr 2 mill. fra KMD opprettholdes og at TRFK bidrar med kr 1 mill. pr. kommune og de to kommunene bidrar med kr 1 mill. hver. En slik justert finansieringsmodell gir grunnlag for en ramme på kr 6 mill. I forhold til den ordinære finansieringsmodellen innebærer dette at den statlige andelen reduseres mens den regionale og kommunale økes. Dette er selvsagt uheldig, men gitt de økonomiske rammene og den situasjonen kommunene er i, vurderer fylkesrådmannen dette som en god løsning for å imøtekomme behovet for omstilling i begge kommunene. Dersom dette blir aktuelt i 2021 blir samlet tilskudd økt med ytterligere **kr 2 mill.** og det er derfor satt av midler til dette i budsjettforslaget.

Trøndelag fylkeskommune og Innovasjon Norge følger opp arbeidet tett gjennom sin observatørrolle i omstillingsstyrene.

Fylkesrådmannen er for øvrig i dialog med flere kommuner som opplever en svært vanskelig situasjon og som har behov for omstilling. Dette gjelder bl.a. Midtre-Gauldal (flytting av Norsk Kylling AS) og Meråker (nedleggelse av Lian Trevare). Det er igangsatt arbeid for å bistå disse kommunene og dette vil fortsette videre i 2021.

Flerårige satsinger som TRFK er ansvarlige for:

Innovasjonsselskapene i Tröndelag

Gjennom å være operatör for Sivas næringshage- eller inkubasjonsprogram får innovasjonsselskapene tilgang til kapital, kompetanse og nettverk. Siva gir årlige tilskudd til utvikling av selskapene og bedriftene de jobber med. Det vises for övrig til omtale annet sted i saksframlegget vedr. fylkeskommunens oppdragsgiveransvar fra 2020 när det gjelder Sivas forvaltning av programmene.

Innovasjonsselskapene som deltar i Siva-program er selvstendige aksjeselskap med min. 50 % privat eierskap. De står fritt til å utföre også andre aktiviteter utenom selve programaktiviteten, men dette forutsetter egen finansiering. Siva finansierer kun programaktiviteten, fylkeskommunene kan gå inn med tilleggsfinansiering, samt evt. finansiere andre utviklingsaktiviteter av regional relevans. Erfaring tilsier at det er hensiktsmessig å samarbeide utover programaktivitetene for å løse ulike regionale utviklingsoppgaver som er viktige for å styrke verdiskapingen i regionene.

Selskapene har en helt sentral rolle i det regionale innovasjonssystemet og fylkesrådmannen mener det er viktig å bevilge midler for å styrke utviklingsarbeidet, også utover det som bevilges gjennom Sivas finansieringsmodell. Det foreslås derfor at fylkeskommunen fortsatt støtter opp om og benytter selskapene som et virkemiddel for å bidra til at fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktör styrkes.

Innovasjonsselskapene har også en viktig rolle i oppfølging og gjennomföring av vedtatt Handlingsprogram for strategien *Et verdiskapende Tröndelag*.

Pandemien i 2020 (Covid-19) har medfört en meget krevende situasjon for innovasjonsselskapene og deres kunder. For selskapene har det vært stort fokus på krisehjelp for næringslivet, stor møtevirksomhet og mye interntid for å sette seg inn i de mange nye virkemidlene som er etablert fra statens side. Fakturerbare timer har kommet i andre rekke, og flere av selskapene sliter ökonomisk.

På denne bakgrunn gjennomföerte Siva endringer i gjeldende regelverk. Kravet om minimum 25 % egenfinansiering fra bedriftene ble frafalt, slik at selskapene kan tilby rådgiving og tjenester til gründere og bedrifter med inntil 100 % støtteintensitet for de som er rammet av Covid-19. Støtten forutsetter imidlertid at bedriften er målbedrift og det er derfor begrenset hvilke bedrifter som har kunnet nyte godt av denne ordningen. Siva kompenserte innovasjonsselskapene for tapte inntekter som föolge av bortfallet av egenandelen og totalt kr 38,5 mill. ble utbetalt fra Siva til dette formålet för påske.

I oktober fikk fylkeskommunen tildelt kr 4,2 mill. i ekstramidler til næringshagene og inkubatorene fra KMD. Formålet med midlene var «å bidra til at næringshagene og inkubatorene fortsatt kan bistå bedrifter som har behov for kompetanse, nettverk og andre vekstfremmende tiltak etter virusutbruddet». Midlene ble overfört til Siva som viderefordelte dette til innovasjonsselskapene.

Tidligere i 2020 foreslo Siva for övrig en tilförsel av ökte midler til programmene på kr 80 mill., men dette ble ikke tatt høyde för i regjeringens krisepakker eller i revidert statsbudsjett.

Som följe av at selskapene i 2020 har pådratt seg större kostnader enn forutsatt, og for å avhjelpet den vanskelige økonomiske situasjonen, vedtok Hovedutvalg for næring (sak 81/20) å øke de opprinnelige tilskuddsbeløpene som ble vedtatt i HU-sak 13/20 med en tilleggsbevilgning for 2020 på kr 300 000,- til hvert selskap. Dette utgjorde en samlet tilleggsbevilgning på kr 2,4 mill.

I sakens *vedlegg 6* er det gitt en kortfattet omtale av det enkelte innovasjonsselskap som mottar tilskudd. Ulike forutsetninger, ambisjoner og potensial i de enkelte innovasjonsselskap tilsier ulike nivåer for finansiering og den enkelte aktørs innplassering i finansieringsmodellen er gjort på bakgrunn av både objektive og erfaringsbaserte indikatorer. Det er ulike finansieringsmodeller for hhv. inkubatorene og næringshagene og det er flere nivåer for tilskuddsbeløp. De to programmene har ulike tilskuddssatser og det er høyere beløp i inkubasjonsprogrammet.

Innovasjonsselskapene i Trøndelag kan vise til gode resultater i sitt arbeid og flere er blitt flyttet til et høyere nivå i den reviderte tilskuddsmodellen fra 2021.

Når det gjelder tilskudd fra TRFK utover Sivas andel, så ble det i 2020 samlet bevilget kr 3,6 mill. til innovasjonsselskapene. I tillegg er det som nevnt bevilget ytterligere kr 2,4 mill. som ekstraordinære midler i forbindelse med Covid-19.

Innovasjonsselskapene er viktige aktører for bedriftene i distriktene og bidrar til at fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør styrkes. De er alle viktige partnere i gjennomføring av vedtatt Handlingsprogram for strategien *Et verdiskapende Trøndelag*. En ytterligere styrking av selskapene bør fortsatt prioriteres, og det må i tillegg fortsatt antas ekstraordinære utfordringer som følge av Covid-19. For 2021 foreslås det en økning fra kr 3,6 mill. til **kr 5,35 mill.**

Fölgende fordeling foreslås for 2021*:

	TRFK via Siva	TRFK via Siva	TRFK	TRFK ekstraord.	TRFK
Inkubator:	2020	2021	2020	2020	2021
Proneo	3 000 000	4 000 000	900 000	300 000	1 000 000
T:lab	3 000 000	3 000 000	750 000	300 000	850 000
6:am Accelerator	2 000 000	2 000 000	0	0	500 000
Næringshage:					
iNam (Namdalshagen)	2 000 000	2 100 000	325 000	300 000	500 000
Rörosregionen næringshage	2 500 000	2 500 000	325 000	300 000	500 000
Næringshagen i Orkdalsreg.	1 700 000	2 100 000	325 000	300 000	500 000
Nasjonalparken næringshage	2 500 000	2 500 000	325 000	300 000	500 000
Tindved Kulturhage	1 700 000	2 100 000	325 000	300 000	500 000
FI (Fremtidens Industri)	1 700 000	2 500 000	325 000	300 000	500 000
Sum finansiering	20 100 000	22 800 000	3 600 000	2 400 000	5 350 000

*Tabellen omfatter ikke fordeling av ekstratildelinger (Covid-19) fra KMD/Siva i 2020

6:am Accelerator har ikke hatt direkte finansiering fra fylkeskommunen tidligere. Selskapet holder til i Trondheim og har ikke hatt samme regionale rolle overfor distriktsbedriftene i Trøndelag som de to andre inkubatorene. Selskapet mottar tilskudd fra Sivas inkubasjonsprogram. Etter eierskifte og navnebytte høsten 2019 har selskapet etablert et akseleratorprogram, men et fullverdig inkubatortilbud er foreløpig ikke på plass. Det finnes pt. ingen inkubator i Trondheim, bare arbeidsfelleskap/coworkingspaces. Behovet for en inkubator i Trondheim er imidlertid absolutt til stede, og fylkesrådmannen er sammen med Trondheim kommune og Siva i dialog med selskapet for å dröfte videre utvikling og finansiering. Pågående dialog har for övrig kobling til et eget punkt i vedtatt Ökonomiplan 2021-24:

«Bidra til en bedre samhandling mellom næringslivet i hele Tröndelag og gode kompetansemiljö i Trondheim, spesielt arbeidet med nytt Innovasjonssenter og en teknologirettet inkubatorlösnng.»

Akseleratortilbudet er unikt og er et tilbud for gründere fra hele Tröndelag. 6:am Accelerator vurderes som en viktig aktör i arbeidet med å videreutvikle ökosystemet for innovasjon/innovasjonsstruktur i regionen, og i Trondheim spesielt. 6:am er en av flere aktörer som kan bli en del av en større satsing i Trondheim på sikt. Selskapet har bl.a. fokus på problematikken med at studentene som etablerer bedrifter, i stor grad tar med bedriften og flytter til Oslo-regionen. Tall fra 6:am viser at rundt 45% av bedriftene som er etablert på NTNU fra 2016-2019 forlater Trondheim etter to år. Selskapet vil ta en rolle for å holde dem i regionen og videreutvikle bedriftene her. Dette er viktig for Tröndelag!

Etter initiativ fra Trondheim kommune har aktörene i ökosystemet for nyskaping i Trondheim utarbeidet en samarbeidsmodell som har som mål å styrke tilbudet for tidligfase vekstbedrifter ved å utvikle et felles inkubatortilbud sammen med sentrale

coworkingspace som DIGS, Work-Work og Faktry (distribuert modell). Målet er å styrke økosystemet og redusere den årlige lekkasjen av vekstbedrifter til andre byer/regioner i Norge.

Fylkesrådmannen foreslår å bevilge tilskudd på kr 500.000 for 2021, for å bidra til videre utvikling og gjennomføring av et distribuert inkubatortilbud. Evt. tilskudd og beløpsstørrelse for senere år vil avhenge av selskapets fremdrift og resultater.

Hitra og Frøya har tidligere hatt en felles næringshage. Etter nedleggelsen av Trøndersk Kystkompetanse for noen år tilbake, har de stått uten et slikt tilbud. Behovet er imidlertid til stede og et forprosjekt med bred deltagelse fra Hitra og Frøya er nylig avsluttet. Fylkesrådmannen ser med tilfredshet på prosessen som er gjennomført i forbindelse med Blått Kompetansesenters arbeid med utarbeidelse av forretningsplan for næringshage på Hitra og Frøya, og næringslivets brede oppslutning om dette arbeidet. Det forventes at søknad om å bli opptatt i næringshageprogrammet foreligger i løpet av kort tid, og Siva og Trøndelag fylkeskommune vil i fellesskap vurdere søknaden. Fylkesrådmannen ser fram til søknadsbehandlingen og vil komme tilbake til Hovedutvalg for næring med egen sak om dette.

➤ EU-programmet Interreg Sverige-Norge

Interregprogrammet går inn i en ny programperiode som blir gjeldende fra 2021-2027. Programmet skal godkjennes av EU-kommisjonen i løpet av 2021. Alle prosjekter fra programperioden 2014-2020 skal avsluttes innen oktober 2022.

Fylkeskommunen har positive erfaringer med samarbeidet Trøndelag-Jämtland og vil også i kommende programperiode delta aktivt som sekretariat i Interreg V-A, Sverige-Norge-programmet. Den sørsamiske interregsatsingen vil bli lagt til et nytt program som består av det sammenslåtte Interreg Nord og Interreg Botnia Atlantica. Programmet har foreløpig ikke fått nytt navn og innhold. Det er ikke avgjort om fylkeskommunen vil få fortsatt sekretariatsfunksjon eller om Sametinget vil overta rollen.

Interreg-programmene er et betydelig interregionalt utviklingsverktøy og samarbeidet på tvers av fylkes- og landegrenser gir tilgang til ekstra virkemidler i utviklingsarbeidet.

Den statlige finansieringen av Interreg Sverige-Norge programmet er på kr 23 mill. for 2021, men beløp for Trøndelag er ikke fastsatt. Tildelingen skal fordeles på de tre norske fylkene som deltar i programmet (Viken, Innlandet og Trøndelag). Som tidligere kan det være aktuelt å vurdere medfinansiering av enkeltprosjekt i de ulike interregprogrammene med bruk av regionale utviklingsmidler.

➤ Regionalt forskningsfond Trøndelag (RFF)

Ordningen med Regionale forskningsfond (RFF) har eksistert siden 2010 og har som formål å styrke forskning for regional innovasjon og utvikling innenfor regionens prioriterte innsatsområder. Trøndelag har gode forutsetninger for å lykkes med dette, og en sentral oppgave for RFF Trøndelag er å mobilisere og kvalifisere flere aktører til å ta forskning i bruk for økt kompetanse, verdiskaping og konkurransekraft.

For perioden 2020-21 er utlysningene rettet mot kommunal sektor og regionens små og mellomstore bedrifter. Det stilles krav til om at det som skal utvikles i prosjektene kan

dokumenteres som bærekraftig eller at prosjektet i seg selv bidrar til bærekraftige løsninger. Det oppfordres også til å tenke samarbeid på tvers av fagområder, næringer og bransjer, og til utvikling av nye forretningsområder eller nye næringer.

I 2020 bevilget kunnskapsdepartementet kr 16,059 mill. til RFF Trøndelag. I tillegg ble det gitt et engangstilskudd på kr 2,5 mill. kr for å møte Covid-19 krisen. RFF Trøndelag får kr 16,574 mill. fra kunnskapsdepartementet i 2021. Forslaget innebærer en økning på 3 %. For å kunne styrke innsatsen ansees det som viktig å øke rammene noe. Fylkesrådmannen foreslår derfor å øke rammen med ytterligere kr 6,5 mill. som dekkes av tidligere ubenyttede fondsmidler inkl. renter. Dette er penger som er bevilget av Kunnskapsdepartementet og som skal brukes til å finansiere nye forskningsprosjekter. Totalt foreslås det **kr 23,074 mill.** for 2021.

➤ DistriktForsk

DistriktForsk er fylkeskommunens oppfølging av Forskningsrådets regionale satsing FORREGION. Mobiliseringsprosjektet skal bidra til forskningsbasert innovasjon og verdiskapning i trøndersk næringsliv. Prosjektet har som mål å mobilisere flere distriktsbedrifter til å ta forskning i bruk i sitt innovasjonsarbeid, øke kvaliteten på forskningsprosjektene og til å utnytte kompetansen som finnes ved våre forsknings- og utdanningsinstitusjoner. Målgruppen for ordningen er bedrifter med liten eller ingen FoU-erfaring som kan dra nytte av et tettere samarbeid med studenter og/eller forskere. Innovasjonsselskapene er tillagt rollen som kompetansemeglere mellom bedriftene og FoU-miljøene på vegne av fylkeskommunen. DistriktForsk og Regionalt Forskningsfond Trøndelag er samordnet, bl.a. gjennom felles sekretariatsmedlemmer.

DistriktForsk er samfinansiert mellom Norges Forskningsråd (5 mill.) og fylkeskommunen. Det foreslås at fylkeskommunen bevilger kr 3 mill. i 2021, noe som gir et budsjett på **kr 8 mill.**

Siden oppstarten i 2017 er det behandlet 122 søknader og bevilget ca. kr 20,3 mill. til 91 forprosjekter med god geografisk og tematisk spredning til forskningsumodne bedrifter i Trøndelag. Søknadene er gjenstand for administrativ behandling i fylkeskommunen og Forskningsrådet er formell godkjenninginstans for bedriftsprosjektene.

➤ DistriktForsk kommune

DistriktForsk kommune er en lavterskel mobiliseringsordning rettet mot forskningsumodne kommuner i Trøndelag etter modell av DistriktForsk. Ordningen er et samarbeid mellom Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Trøndelag og KS. Innovasjonsselskapene fungerer som kompetansemeglere også i denne ordningen. DistriktForsk kommune er samordnet med DistriktForsk og Regionalt forskningsfond Trøndelag, bl.a. gjennom felles sekretariatsmedlemmer.

Siden oppstarten i 2019 er det bevilget om lag kr 3 mill. til 13 forprosjekter i forskningsumodne kommuner/etater i Trøndelag.

Støttegraden til kommunene har i forbindelse med Covid-19 vært 80 %. For 2021 endres støttesatsen til 70 %. Dette er samme nivå som i DistriktForsk og RFF Trøndelag.

For å sikre et godt tilbud til trönderske kommuner og sørge for en progresjon i ordningen vil det være behov for kr 2,6 mill. (forutsatt at resterende midler i 2020 på 700 000,- overføres til 2021). Dette vil gi et budsjett for 2021 på kr 3,3 mill. Opprinnelig budsjett ved oppstart av ordningen i 2019, var kr 3,4 mill. Som i foregående år er kr 800 000,- tiltenkt kompetansemeglerne i 2021. De kr 2,5 mill. som da står igjen vil gi rom for 8-9 forprosjekter.

Fylkesrådmannen foreslår en bevilgning på **kr 2,6 mill.** for 2021.

Fylkeskommunen hadde i tråd med partnerskapsavtalen med KS og Fylkesmannen om Innovasjon i offentlig sektor og sak FU 134/18, et møte med Fylkesmannen om en mulig medfinansiering med Skjønnsmidler. Det viser seg at det er krevende ift. retningslinjene for disse midlene, og trolig vil det ikke være mulig med samfinansiering. Fylkesrådmannen vil imidlertid arbeide videre for å finne løsninger som kan avlaste fylkeskommunens finansiering i DistriktForsk kommune.

En generell utfordring for både Interreg-programmet og de ulike FoU-ordningene er å få til en best mulig kobling og samspill med øvrig regionalt virkemiddelapparat, inkl. også fylkeskommunens øvrige virkemiddelforvaltning. Både RFF Tröndelag og Interreg Sverige-Norge har egne styringsorganer og eget forvaltningssystem. Dette stiller store krav til samordning og helhetlig styring fra fylkeskommunens side for å få mest mulig innovasjon og verdiskaping ut av den totale virkemiddelinnnsatsen.

➤ Regionale midler til rekruttering og kompetanseheving i landbruket (RK- midler)

Sammen med muligheten til å gi innspill til jordbruksforhandlingene, har fylkeskommunene siden 1.1.2010 hatt forvaltningsansvaret for tilskudd til rekrutterings- og kompetansetiltak i landbruket. Det overordnede målet med ordningen er å bidra til rekruttering og kompetanseheving av næringsutøvere som kan ivareta og styrke verdiskapingen i landbruket regionalt. Prioriterte områder for ordningen er støtte til etterutdanning i landbruket, og tiltak som retter seg mot rekruttering, likestilling og omdømmebygging. Ramme for 2021 er for Tröndelag **kr 2,2 mill.**

➤ Regionale tilretteleggingsmidler landbruk (RT-midler)

Som en del av regionreformen gjeldende fra 1.1.2020 overtok Tröndelag fylkeskommune ansvaret for regionale tilretteleggingsmidler (tidligere kalt utrednings og tilretteleggingsmidler) fra Fylkesmannen. Midlene skal legges til rette for regional næringsutvikling med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket. Det kan gis tilskudd til tilretteleggingstiltak som bidrar til utvikling av konvensjonell eller økologisk drift i landbruket eller til utvikling av andre landbruksbaserte næringer. Rammen for 2021 er **kr 7,51 mill.**

➤ Kystskogbruksmidler

Det er satt av en nasjonal ramme på kr 6 mill. som er fordelt på kystskogbruksfylkene Agder, Rogaland, Vestland, Møre og Romsdal, Tröndelag, Nordland og Troms og Finnmark. Fylkeskommunene skal samordne seg slik at midlene, etter søknad, i all hovedsak blir brukt til næringsretta fylkesoverbyggende prosjekter. Midlene kan ikke bevilges til prosjekter i regi av fylkeskommunen. Tröndelag fylkeskommunes andel av rammen for 2021 er **kr 1,8 mill.**

➤ Regionale kompetansenettverk for lokalmat

Oppdragsgiveransvaret for de fem kompetansenettverkene for lokalmat er fra 1.1.2020 overført fra Innovasjon Norge til fylkeskommunene i hhv Troms og Finnmark, Rogaland, Vestland, Trøndelag og Viken. Fylkeskommunene skal bl.a. utarbeide tilsagnsbrev til det enkelte kompetansenettverk med føringer for midlene, og krav til rapportering og oppfølging. Av rammen for 2021 på kr 3,045 mill. skal **kr 2,9 mill.** overføres Kompetansenettverk i Trøndelag, lokalisert på Mære landbruksskole. Kr 145 000 er avsatt til Trøndelag fylkeskommune til dekning av administrative kostnader.

➤ Etablereropplæring

Oppdraget om å gjennomføre etablereropplæring i Trøndelag har vært lagt til Innovasjon Norge. IN har i forståelse med TRFK lagt den praktiske gjennomføringen ut på anbud og innværende anbudsperiode avsluttes sommeren 2021. Oppdraget har blitt gjennomført av Proneo, som har levert tjenesten i tett samarbeid med enkelte kommuner og næringshager.

TRFK er ansvarlig for at rollefordeling og videreføring av tilbudet etter 1. halvår 2021 avklares. I den forbindelse har det blitt gjennomført en egen evaluering av etablereropplæringen i Trøndelag, utarbeidet av IN Trøndelag. Ulike alternative løsninger er nå under vurdering. Etablereropplæringen for 1. halvår er finansiert av IN innenfor en ramme på kr 0,5 mill., og fylkesrådmannen foreslår å sette av **kr 0,5 mill.** også for 2. halvår.

➤ Bedriftsintern opplæring (BIO-midler)

Bedriftsintern opplæring (BIO) er et kompetansetiltak som fra 01.01.2020 er overført til fylkeskommunene fra NAV. Formålet med ordningen er å styrke trønderske bedrifters omstillings-, konkurranse- og overlevelsessevne gjennom å øke de ansattes kompetanse. Ordningen skal bidra til å begrense utestengning fra arbeidslivet og motvirke uheldige konsekvenser som følge av samfunnsendringer, f.eks. Covid-19.

I 2020 ble det overført kr 4,875 mill. via rammetilskuddet til fylkeskommunen i forbindelse med oppgaveoverføringen. Ordningen ble senere styrket i regjeringens krisepakker for næringslivet vedr. Covid-19 utbruddet, og samlet ramme for 2020 ble totalt kr 23,2 mill. i BIO-midler for Trøndelag.

For 2021 forventes det fortsatt stor etterspørsel etter BIO-midler. Fylkesrådmannen har lagt til grunn samme ordinære beløp som i 2020 (kr 4,785 mill.) og i tillegg styrket ordningen med kr 5,215 mill. fra Fylkestingets ekstrabevilgning (sak 130/20) til regionale utviklingsmidler 2021. Budsjettforslaget for BIO-midler blir etter dette **kr 10 mill.**

➤ Pilot Statens Hus, Orkland

KMD har initiert et pilotprosjekt «Statens Hus» i 4 kommuner i 4 forskjellige fylker. Orkland kommune er en av disse og fylkeskommunen har fått tildelt **kr 4 mill.** som skal benyttes til tiltaket. Piloten er en ordning for å styrke samarbeidet mellom mindre enheter av statlige etater i samme bo- og arbeidsmarkedsregion. KMD kommer tilbake med eget brev for å redegjøre for hvordan ordningen skal forvaltes.

➤ Oppfølging av handlingsplan klimaomstilling

Dette er del av Fylkestingets tilleggssbevilgning i sak 130/20 *Økonomiplan 2021-2024 med budsjett 2021*. I kommentarene til bevilgningen står det flg.:

«Klima- og miljøtiltaksmidler der bl.a. kampen mot marin forspøpling fortsetter med avsetning av midler til opprydding av plast og avfall på øyer og i skjærgården langs kysten». Det er budsjettet med kr 3 mill. til formålet i 2021 og fylkestinget har vedtatt samme beløp også i 2022 og 2023. Beløpet overføres budsjettet til avd. Plan, næring og kulturminner og inngår *ikke* som del av de regionale utviklingsmidlene (omtales derfor kun som en orientering).

Fylkeskommunens frie midler – til oppfølging av satsingsområder i Handlingsprogrammet

De forslag som er beskrevet foran beløper seg til en samlet virkemiddelbruk på kr 180 mill. Total finansieringsramme utgjør kr 231,8 mill. og det innebærer at differansen på **kr 51,8 mill.** (22 %) er såkalte frie midler som kan benyttes som fylkeskommunens bidrag til oppfølging av satsingsområdene i strategien og tilhørende handlingsprogram. For nærmere beskrivelse av innsatsområdene og de tiltak som foreslås gjennomført vises det til *Handlingsprogram 2020-21 for strategien Et verdiskapende Trøndelag* (HU-næring sak 86/19).

Beskrivelsene av budsjettpostene, slik de framgår av saken, viser at 78 % av midlene er bundet opp til andre forvaltere, faste ordninger og flerårige satsinger. Etter fylkesrådmannens vurdering er en andel av frie midler på kun 22 % i minste laget. Med tanke på gjennomføring av ny verdiskapingsstrategi og nye handlingsplaner fra 2022, vil det være av stor betydning at det legges til rette for at andelen frie midler økes. Det er i utgangspunktet få budsjettposter som kan reduseres i særlig grad, så muligheten ligger i økt egenfinansiering fra fylkeskommunen. Fylkesrådmannen vil arbeide videre med dette fram mot neste års budsjettforslag.

Det er i alt fem prioriterte satsingsområder og ett som gjelder øvrige prioriteringer. Fylkesrådmannen foreslår å ta utgangspunkt i samme prosentvise fordeling som i 2020. Prosentandelen er ikke eksakt, men viser en forholdsmessig fordeling/prioritering.

Fylkeskommunens frie midler – til oppfølging av satsingsområder i Handlingsprogrammet:	Indikative rammer	
Bioøkonomi (jordbruk, skogbruk, reindrift, havbruk/fiskeri)	30%	15 000 000
Sirkulærøkonomi	15%	7 500 000
Havrommet	15%	7 500 000
Smarte samfunn	15%	7 500 000
Opplevelsesnæringer	15%	7 500 000
Øvrige prioriteringer*	10%	6 847 000
SUM TRFKs frie midler–til oppfølging av satsingsområder i Handlingsprogrammet	100%	51 847 000

*Prioriterte tiltak som ikke hører direkte inn under innsatsområdene, f.eks. gjennomgående satsinger, bransjeoverskridende program/prosjekt og geografiske satsinger)

Fordelingen over må ses på som indikative rammer, og som tidligere år legges det opp til en gjennomgang av budsjettfordelingen på høsten. Fylkesrådmannen vil da evt. foreslå for Hovedutvalget å vedta justeringer mellom satsingsområdene dersom dette vurderes som hensiktsmessig.

Tiltak som dekkes innenfor fylkeskommunens ordinære budsjett

Medlemskap, kontingenter og andre driftsrelaterte kostnader innenfor næringsområdet dekkes over fylkeskommunens ordinære budsjett og er ikke inkludert i budsjettet for de regionale utviklingsmidlene. For 2021 utgjør dette ca. kr 20 mill. En samlet oversikt med kort status for det enkelte tiltak som belastes driftsbudsjettet, vil bli lagt fram for hovedutvalget sammen med øvrig årsrapportering på møtet i april.

Retningslinjer for fylkeskommunens tilskuddsordning for regional utvikling

Gjeldende retningslinjer ble vedtatt ved budsjettbehandlingen for 2020. Retningslinjene bygger på Kommunal- og moderniseringsdepartementets forskrift for de regionale utviklingsmidlene, men omfatter i tillegg enkelte presiseringer for søknadsbehandlingen. Fylkesrådmannen har for 2021 foreslått en tydeliggjøring når det gjelder bruken av midlene. På grunn av utviklingen med reduserte rammer også innenfor andre fylkeskommunale tjenesteområder, oppleves det et økende trykk på bruk av de regionale utviklingsmidlene. Det vurderes derfor som hensiktsmessig å tydeliggjøre formålet med midlene, og det er foreslått at formuleringen «*fremme utvikling*» erstattes med «*fremme næringsutvikling*» i retningslinjenes pkt. 5. I tillegg er det presisert i pkt. 15 at planarbeid og strategiprosesser ikke kan støttes. Innholdet for øvrig er uendret (vedlegg 7).

Mål- og resultatstyring

Måling av resultater og effekter av regionale utviklingsmidler er utfordrende fordi:

- Resultater kommer gjerne først flere år etter prosjektavslutning
- Nærings- og samfunnsutviklingen påvirkes av eksterne forhold (eks. konjunkturutviklingen), derfor er det utfordrende å isolere effekter og påvise direkte resultater mellom nærings- og samfunnsutviklingen og virkemiddelbruken
- Tilretteleggende utviklingsinnsats kan være vanskelig å registrere målbare resultater av

Systemet for mål- og resultatstyring (*vedlegg 8*) er et 4-delt system for å måle resultater av fylkeskommunens virkemidler. En beskrivelse av systemet ble fremlagt for Hovedutvalg nærig på møte 14.11.2018, sak 99/18 og det ble enstemmig vedtatt at dette skulle innarbeides fra 2018. Det ble videre vedtatt at fylkesrådmannen skal fremme årlige rapporteringer for hovedutvalg/fylkeeting.

Fylkesrådmannens konklusjon:

Samlet økonomisk ramme for regionale utviklingsmidler i TRFK i 2021 er beregnet til **kr 231,8 mill.** Tallbudsjett for finansiering og prioriteringer framgår av sakens *vedlegg 1*.

Fylkeskommunens handlingsrom for å bidra til nye utviklingsprosjekt/-program i 2021 er **kr 51,8 mill.** Dette tilsvarer de økonomiske virkemidlene som er foreslått til satsingsområdene i Handlingsprogrammet. Fylkesrådmannen viser til de beskrivelser og vurderinger som er gjort i saksframlegget med vedlegg, og tilrår at det fattes vedtak i tråd med innstillingen.